

Vergaderjaar 1995–1996

24 400 XIII

Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Economische Zaken (XIII) voor het jaar 1996

Nr. 56

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 8 juli 1996

Inleiding

Ter voorbereiding van de behandeling van de ontwerp-begroting 1996 van het Ministerie van Economische Zaken vond op 4 oktober 1995 het zogenaamde Begrotingsonderzoek plaats. In dit overleg stond centraal het onderzoeksrapport «Kwaliteit en relevantie van outputgegevens en andere kengetallen in de Rijksbegroting» van de heren Haselbekke en Ros. Het betreft het onderzoek dat, in opdracht van de Commissie voor de Rijksuitgaven, is uitgevoerd naar de mate waarin outputgegevens en andere kengetallen in de Rijksbegroting een rol (kunnen) spelen. Tijdens het Begrotingsonderzoek heb ik de Commissie voor Economische Zaken toegezegd om haar, ter voorbereiding van de begroting 1997, uiteen te zetten in welke mate de aanbevelingen uit genoemd onderzoeksrapport toepasbaar zijn voor de begroting van Economische Zaken. Met deze brief wil ik u op dit punt op hoofdlijnen informeren. De concrete uitwerking zal plaatsvinden in de ontwerp-begroting 1997.

Alvorens ik in ga op de toepasbaarheid van de aanbevelingen van het onderzoeksrapport voor de begroting van Economische Zaken wil ik memoreren dat de kwaliteit en relevantie van outputgegevens en andere kengetallen in de Rijksbegroting op 3 april jl. onderwerp geweest zijn van overleg tussen de Commissie voor de Rijksuitgaven en de Minister van Financiën (Kamerstukken II 1995/96, 24 400, nr. 46). De conclusies van dit overleg zullen uiteraard ook voor mij leidraad zijn bij de verdere ontwikkeling van kengetallen en outputgegevens ten aanzien van mijn begroting.

Kengetallen in de begroting 1997 van Economische Zaken

Mede naar aanleiding van onze gedachtenwisseling tijdens het Begrotingsonderzoek in het najaar 1995 heb ik laten bezien welke mogelijkheden er zijn om in de ontwerp-begroting 1997 een stap voorwaarts te zetten bij de toepassing van kengetallen. Hierbij dient bedacht te worden dat met de onlangs aangescherpte Rijksbegrotings-

voorschriften reeds in aanzienlijke mate invulling wordt gegeven aan de aanbevelingen uit het onderzoeksrapport van de heren Haselbekke en Ros.

De voorbereiding van mijn ontwerp-begroting 1997 is inmiddels zo ver gevorderd dat ik u op hoofdlijn kan informeren over de daarin op te nemen kengetallen.

a. In lijn met de aanbevelingen van de onderzoekers Haselbekke en Ros en de aangescherpte Rijksbegrotingsvoorschriften zullen de kengetallen zoveel mogelijk op een uniforme wijze gepresenteerd worden in een standaardtabel (zie hiervoor de brief van de Minister van Financiën d.d. 26 februari 1996 aan de Commissie voor de Rijksuitgaven, Kamerstukken II 1995/96, 24 400, nr. 44, blz. 12). Van deze standaardtabel zal incidenteel afgeweken worden, wanneer een andere presentatiewijze een beduidende meerwaarde heeft.

b. Vanaf de ontwerp-begroting 1997 zal, voorzover nu mogelijk en zinvol, een koppeling gelegd worden tussen programma- en apparaats-uitgaven van Economische Zaken, zoals aanbevolen door de onderzoekers Haselbekke en Ros. De onderzoekers beschouwen deze koppeling als één van de voornaamste verbeteringsmogelijkheden, omdat het op deze wijze mogelijk wordt de processen binnen het departement meer bedrijfsmatig te beoordelen.

Binnen mijn departement is reeds enkele jaren geleden met het instellen van het Agentschap Senter en via Novem een scheiding aangebracht tussen «beleid» en «uitvoering». Hierdoor is, voor het grootste deel van de subsidieregelingen van Economische Zaken, bekend welke apparaatsuitgaven gemoeid zijn met de uitvoering. In de begrotingsstukken werden de uitvoeringskosten van Senter met betrekking tot deze regelingen dan ook vermeld, maar bleef de koppeling tussen programma- en apparaatsuitgaven tot nu toe veelal achterwege.

De scheiding tussen «beleid» en «uitvoering» is een belangrijk gegeven bij het operationaliseren van doelmatigheidskengetallen. Gezien de grote mate van heterogeniteit en de moeizame meetbaarheid van «beleidsproducten» is de ontwikkeling van doelmatigheidskengetallen op dit terrein een complexe aangelegenheid. Zo zou het integraal in kaart brengen van de apparaatsuitgaven die verbonden zijn aan individuele beleidsproducten grote eisen stellen aan de organisatie, waarbij het de vraag is of de meerwaarde van dergelijke kengetallen opweegt tegen de daarmee gemoeide kosten.

Om deze redenen worden in de ontwerp-begroting 1997 nog alleen doelmatigheidskengetallen op het gebied van de «uitvoering» opgenomen. Naar de huidige inzichten zullen bij circa 15 begrotings-artikelen de apparaatsuitgaven worden toegerekend aan programma-uitgaven. Daarbij wil ik de aanbeveling van Haselbekke en Ros volgen door per programma-uitgave zowel het aantal daarmee gemoeide fte's als de totale apparaatsuitgave te presenteren.

c. De mate waarin de ramingen worden toegelicht met ramings-kengetallen zal nagenoeg gelijk blijven. De Miljoenennota 1996 vermeldt dat bij Economische Zaken ruim 95% van de potentieel met ramings-kengetallen toe te lichten ramingen in de ontwerp-begroting 1996 reeds met kengetallen is toegelicht. De ruimte voor verdere verbetering is op dit terrein dus marginaal.

d. De toepassingsmogelijkheid van doeltreffendheidskengetallen en ratio's voor het in kaart brengen van beleidseffecten zijn naar mijn mening beperkt. Op dit punt sluit ik mij aan bij de visie van de Minister van Financiën die opmerkt dat het evaluatie-onderzoek een meer geschikt instrument is voor het verstrekken van informatie over de effecten van beleid (Kamerstukken II 1995/96, 24 400, nr. 44, blz. 11). Ik onderken evenwel dat het presenteren van deze onderzoeksresultaten in de begrotingsstukken aandacht verdient. Tot nu toe werd in een aparte

bijlage bij de ontwerp-begroting verslag gedaan van de onderzoeksresultaten en bevatte de artikelsgewijze toelichting op dit punt weinig informatie. Ten einde een meer integraal beeld te presenteren van alle aspecten van het beleidsinstrumentarium zal in de ontwerp-begroting 1997 ook in de artikelsgewijze toelichting ingegaan worden op recent uitgevoerde beleidsevaluaties.

e. In een «methodologische paragraaf» bij de artikelsgewijze toelichting van de ontwerp-begroting zal uiteengezet worden vanuit welke invalshoek en op welke wijze de per begrotingspost gepresenteerde kengetallen tot stand gekomen zijn en wat hun betekenis is.

f. Bij deze aanpak voor de ontwerp-begroting 1997 wordt bewust gezocht naar de balans tussen het verschaffen van extra informatie en een overzichtelijke begrotingspresentatie, omdat de – toch al niet onaanzienlijke – omvang van de begroting onder invloed van dit soort impulsen verder toeneemt.

Met bovengenoemde verbeteringen is niet de laatste stap gezet met het opnemen van kengetallen in de begroting van Economische Zaken. Niettemin beschouw ik deze verbeteringen als een belangrijke stap voorwaarts in het transparant maken van de doelmatigheid waarmee het EZ-beleid wordt vormgegeven en uitgevoerd. Ik vertrouw er op dat de ontwerp-begroting 1997 een goede basis zal vormen voor een nadere gedachtenwisseling met u over de verdere ontwikkelingen op dit terrein.

De Minister van Economische Zaken,
G. J. Wijers